

Chương trình mục tiêu quốc gia và những khó khăn cần tháo gỡ

10:04 08/12/2025

Giai đoạn 2021-2025, việc triển khai các Chương trình mục tiêu quốc gia (MTQG) nói chung còn nhiều khó khăn và triển khai thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới của hệ thống Liên minh Hợp tác xã Việt Nam cũng gặp nhiều khó khăn.

Cụ thể, nguồn lực đầu tư cho khu vực hợp tác xã (HTX) trong các chương trình còn thấp so với nhu cầu thực tế, nhiều địa phương chưa bố trí phần vốn tương xứng để hỗ trợ phát triển kinh tế tập thể. Kinh phí sự nghiệp chủ yếu tập trung cho tuyên truyền, tập huấn, trong khi vốn đầu tư phát triển, đặc biệt cho hạ tầng phục vụ sản xuất của HTX còn rất hạn chế. Thời gian giao vốn chậm, thủ tục đầu tư công phức tạp, nhiều quy định chưa phù hợp với đặc thù mô hình HTX khiến tiến độ thực hiện và giải ngân bị ảnh hưởng.

Ảnh minh họa

Cơ chế, chính sách về hỗ trợ HTX trong các chương trình còn thiếu đồng bộ, chưa có định mức riêng cho khu vực kinh tế tập thể (KTĐT). Hướng dẫn thực hiện nhiều nội dung còn chồng chéo, thiếu cụ thể, nhất là cơ chế phối hợp giữa các cơ quan, đơn vị triển khai. Ở một số địa phương, nhiệm vụ hỗ trợ HTX còn lồng ghép trong các hoạt động chung, chưa có cơ chế ưu tiên, dẫn đến phân tán nguồn lực và hiệu quả thấp.

Năng lực của các HTX thụ hưởng dự án còn hạn chế, nhiều đơn vị quy mô nhỏ, thiếu năng lực quản trị, kỹ thuật, tài chính và thị trường. Một số mô hình hỗ trợ sinh kế, chuỗi liên kết được hình thành nhưng thiếu doanh nghiệp đầu mối, thiếu hợp đồng tiêu thụ ổn định nên hiệu quả chưa cao. Nhiều mô hình sản xuất nông nghiệp hữu cơ, sản phẩm OCOP gắn với HTX mới dừng ở quy mô thử nghiệm, chưa được nhân rộng.

Công tác tham mưu, phối hợp thực hiện của Liên minh HTX các tỉnh, thành phố còn bất cập. Một số đơn vị thiếu chủ động trong đề xuất nhiệm vụ, nội dung hoạt động phù hợp với đặc thù địa phương; năng lực lập dự án, quản lý tài chính, kiểm soát kỹ thuật còn yếu. Đội ngũ cán bộ chuyên trách cấp tỉnh còn mỏng, nhiều vị trí kiêm nhiệm, thiếu cán bộ có chuyên môn sâu về kinh tế hợp tác, dự án phát triển nông thôn hoặc công nghệ thông tin.

Chương trình giảm nghèo bền vững, nhiều mô hình sinh kế do HTX chủ trì hoặc tham gia chưa gắn chặt với nhu cầu thị trường, thiếu cơ chế duy trì sau khi kết thúc hỗ trợ. Việc nhân rộng mô hình còn chậm, chưa hình thành chuỗi giá trị ổn định, một số nơi, người dân còn tâm lý trông chờ, ỷ lại, chưa coi HTX là công cụ thoát nghèo bền vững.

Chương trình xây dựng nông thôn mới: vai trò của HTX trong tổ chức sản xuất và cung ứng dịch vụ còn mờ nhạt; liên kết giữa HTX và hộ nông dân chưa chặt chẽ, cơ chế khuyến khích HTX tham gia chuỗi giá trị thiếu cụ thể; hạ tầng phục vụ sản xuất, chế biến, tiêu thụ sản phẩm của nhiều HTX yếu, chưa tương xứng với nhu cầu phát triển.

Chương trình phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi: nhiều HTX gặp khó khăn trong tiếp cận chính sách hỗ trợ, thiếu vốn đối ứng, thiếu nhân lực kỹ thuật và thông tin thị trường; mô hình sản xuất còn nhỏ lẻ, chưa có tính liên kết vùng; Việc chuyển đổi số, ứng dụng khoa học công nghệ vào hoạt động của các HTX gần như chưa triển khai được.

Công tác chuyển đổi số và ứng dụng công nghệ thông tin trong hệ thống Liên minh HTX Việt Nam mới ở bước đầu, hạ tầng dữ liệu và phần mềm quản lý chưa đồng bộ, thiếu hướng dẫn kỹ thuật và kinh phí duy trì. Cơ chế phối hợp, chia sẻ thông tin giữa các cấp Liên minh và với các bộ, ngành còn rời rạc.

Nhìn chung, việc triển khai các Chương trình MTQG trong khu vực kinh tế tập thể, HTX đã đạt nhiều kết quả, song còn hạn chế về cơ chế, nguồn lực, năng lực tổ chức thực hiện và tính chủ động của các HTX. Đây là những vấn đề cần tiếp tục khắc phục để nâng cao hiệu quả, phát huy vai trò của hệ thống Liên minh HTX Việt Nam trong giai đoạn tới.

Thái Hòa